

Standardi 1.5

Rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonta

Määräykset ja ohjeet

RAHOITUSTARKASTUS
FINANSINSPEKTIONEN
FINANCIAL SUPERVISION

SISÄLLYSLUETTELO

1	Soveltaminen	4
2	Tavoitteet	6
3	Kansainvälinen viitekehys	8
4	Normiperusta	9
5	Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnan keskeiset periaatteet	10
5.1	Ryhmittymän ja sen omistusyhteisön tunnistaminen	11
5.2	Omistusyhteisön omistajien valvonta	11
5.3	Omistusyhteisön johdon ja [avainhenkilöiden] luotettavuus ja sopivuus	12
5.4	Tilintarkastajan ilmoitusvelvollisuus	12
5.5	Tilinpäätös ja konsernitilinpäätös	13
5.6	Ryhmittymän vakavaraisuus	13
5.7	Riskikeskittymät	14
5.8	Sisäinen valvonta ja riskienhallinta	15
5.9	Luotettava hallinto	16
5.10	Yritysten keskinäiset liiketoimet	16
5.11	Määräysvallan hankkiminen Euroopan talousalueen ulkopuolisessa yrityksessä	18
6	Raportointi Rahoitustarkastukselle	19

RAHOITUSTARKASTUS

1 Corporate governance (hallintokulttuuri) ja liiketoiminta

1.5 Rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonta

Antopäivä: 17.6.2003

Voimassa: 30.6.2005 lukien toistaiseksi

Muutospäivä: 14.6.2005

dnro 13/790/2003

3 (21)

7 Lisätiedot _____ 20

8 Muutoshistoria _____ 21

1

SOVELTAMINEN

Annettu: 14.6.2005
Voimaan: 30.6.2005

(1) Tämä standardi koskee sellaisia Rahoitustarkastuksen valvonnassa olevia rahoituspainotteisia rahoitus- ja vakuutusryhmittymiä, joihin kuuluu vähintään yksi suomalainen luottolaitos tai sijoituspalveluyritys ja vähintään yksi suomalainen vakuutusyhtiö ja joissa kummankaan toimialan (rahoitus ja vakuutus) osuus ei ole vähäinen. Standardia sovelletaan tällaiseen ryhmittymään kuuluvien säänneltyjen yritysten ja näiden emoyrityksen valvontaan. Rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain (jäljempänä: rava-laki) 3 §:ssä määritellään rahoitus- ja vakuutusryhmittymä.¹

Annettu: 14.6.2005
Voimaan: 30.6.2005

(2) Rahoitus- ja vakuutusryhmittymää koskevan standardin lisäksi ryhmittymän luottolaitos-, sijoituspalvelu- ja vakuutusyhtiötoimialoihin kuuluvia yrityksiä ja toimintoja koskevat toimialakohtainen lainsäädäntö ja muu sääntely.

Annettu: 14.6.2005
Voimaan: 30.6.2005

(3) Standardiin sisältyvä sääntely perustuu rava-lakiin sekä luottolaitostoinnista annettuun lakiin (jäljempänä: luottolaitoslaki; LLL). Lain mukaan rahoitus- ja vakuutusryhmittymälle nimetään aina yksi päävastuullinen (koordinoinnissa) valvontaviranomainen laissa säädettyjen perusteiden mukaan. Koordinoinnissa valvontaviranomaisena on Rahoitustarkastus, jos ryhmittymän emoyritys on luottolaitos, sijoituspalveluyritys taikka omistusyhteisö sellaisessa ryhmittymässä, jossa rahoitustoimialan osuus rava-laissa määritellyin tavoin laskettuna on suurempi kuin vakuutustoimialan osuus. Jos ryhmittymän toiminta on vakuutuspainotteinen tai muuttuu vakuutuspainotteiseksi, koordinoinnissa valvontaviranomaisena toimii Vakuutusvalvontavirasto. Tällöin Vakuutusvalvontavirasto antaa ryhmittymää koskevat määräykset.

Annettu: 14.6.2005
Voimaan: 30.6.2005

(4) Rava-lain säännökset eivät rajoita toisen valvontaviranomaisen oikeuksia ja velvollisuuksia valvoa ryhmittymään kuuluvaa yritystä tai yritystä sillä tavoin kuin muussa laissa on säädetty. Rava-lain säännökset eivät rajoita myöskään sitä toimivaltaa, joka valvontaviranomaisella on muun lainsäädän-

¹ Laki rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta 30.7.2004/699

nön nojalla.

*Annettu: 14.6.2005
Voimaan: 30.6.2005*

(5) Suomen rava-laki tulee aina sovellettavaksi rahoitus- ja vakuutusryhmittymään kuuluviin yrityksiin, jos emoyrityksen kotipaikka on Suomessa ja vähintään yhdellä ryhmittymään kuuluvalla säännellyllä yrityksellä on kotipaikka Suomessa. Sama koskee tilannetta, jossa ryhmittymän emoyrityksen kotipaikka on muussa EU-valtiossa kuin Suomessa silloin kun tässä valtiossa ei lainkaan ole säänneltyjä ryhmittymään kuuluvia yrityksiä ja kun ryhmittymään kuuluvan Suomessa sijaitsevan rahoitusalan yrityksen tase on suurin verrattuna ryhmittymään kuuluviin muissa EU-valtioissa oleviin rahoitusalan yrityksiin.

2 TAVOITTEET

Annettu: 14.6.2005
Voimaan: 30.6.2005

(1) Standardiin on koottu rahoituspainotteisen rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnan keskeiset periaatteet sekä pääkohdat ryhmittymän valvontaan sovellettavista säännöksistä². Standardista ilmenevät ryhmittymään kuuluvien yritysten valvontaan liittyvät rava-laista johtuvat velvoitteet sekä Rahoitustarkastuksen keskeiset tehtävät koordinoivana viranomaisena.

Annettu: 14.6.2005
Voimaan: 30.6.2005

(2) Rahoitus- ja vakuutusryhmittymään kuuluvien yritysten toimialakohtaisen viranomaisvalvonnan lisäksi viranomaisvalvonta on välttämätöntä myös rahoitus- ja vakuutusryhmittymätasolla, jotta pystytään arvioimaan ryhmittymän taloudellista asemaa. Taloudellista asemaa arvioitaessa keskeisiä tekijöitä ovat ryhmittymän vakavaraisuus, riskikeskittymät, ryhmittymän sisäiset liiketoimet sekä sisäiset valvontamenetelmät ja riskienhallintajärjestelmät. Näiden tekijöiden merkitys on yleisesti ottaen suurempi rahoitus- ja vakuutusryhmittymässä kuin silloin, kun pankki- ja vakuutustoimintaa harjoitetaan toisistaan erillään, ilman ryhmittymärakennetta. Ryhmittymässä on esimerkiksi mahdollista sivuuttaa toimialakohtaisia rajoituksia tekemällä eri yhtiöiden taseiden välisiä siirtoja siten, että siirron avulla välttyään uhkaamassa olevalta säädetyn rajan ylittymiseltä.

Annettu: 14.6.2005
Voimaan: 30.6.2005

(3) Rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvontaa ohjaavan sääntelyn ja tämän standardin tavoitteena on

- pyrkiä edistämään lisävalvontadirektiivin yleisten tavoitteiden ja ravalain mukaisesti rahoitus- ja vakuutusryhmittymien vakautta ja tehostamaan erityisesti monikansallisten ryhmittymien valvontaa edistämällä eri maiden valvontaviranomaisten yhteistyötä ja selkeyttämällä niiden työnjakoa tällaisten ryhmittymien valvonnassa.
- tehostaa ryhmittymän valvontaa lisävalvonnalla, sillä pelkkä toimialakohtainen valvonta ei ole riittävä lisävalvontadirektiivissä (ks. stan-

² Luottolaitos-, sijoituspalvelu- ja vakuutusyhtiötoimialoihin kuuluvia yrityksiä ja toimintoja koskeva sääntely muodostuu toimialakohtaisesta lainsäädännöstä ja viranomais sääntelystä.

dardin luvut 3 "Kansainvälinen viitekehys" ja 4 "Normiperusta") ja rava-laissa tarkoitetun, rahoitus- ja vakuutusryhmittymään kohdistettavan kokonaistaloudellisen arvioinnin näkökulmasta.

- edistää rahoitus- ja vakuutusryhmittymän taloudellisen aseman vakautta
- edistää rahoitus- ja vakuutusryhmittymän johtamista terveiden ja varoisten liikeperiaatteiden mukaisesti
- säännellä ryhmittymän vakavaraisuuden, riskikeskittymien, ryhmittymän sisäisten liiketoimien sekä ryhmittymän sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan seurantaa,
- ehkäistä vääristämistarkoituksessa tehtäviä, ryhmittymään kuuluvien yritysten taseiden välisiä, valvonnallisiin rajoihin tai rajoituksiin vaikuttavia siirtoja.

3

KANSAINVÄLINEN VIITEKEHYS

Annettu: 14.6.2005
Voimaan: 30.6.2005

(1) Tämän standardin taustalla ovat Joint Forumin (Joint Forum on Financial Conglomeratesin) suositukset, joiden pääkohdat ovat seuraavat:

- Pääomavaatimusta laskettaessa esitetään omien varojen riittävyyden arviointiperiaatteet. Vaihtoehtoisia laskentamalleja omien varojen riittävyydelle ovat
  - yhteenlaskumenetelmä (building block)
  - riskipainotettu yhdistelymenetelmä (risk based aggregation)
  - riskipainotettu vähennysmenetelmä (risk based deduction).
- Ryhmittymän johdon sekä muiden avainhenkilöiden ja omistajien luotettavuus ja sopivuus varmistetaan toimiluvan myöntämisvaiheessa sekä tämän jälkeen aina tarvittaessa. Tätä vaatimusta on muun muassa ryhmittymän johdossa olevan yrityksen myös pysyvästi seurattava.
- Kansainvälinen rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonta perustuu esteettömälle tietojenvaihdolle ryhmittymän eri osa-alueiden valvonnasta vastaavien viranomaisten välillä.

4

NORMIPERUSTA

Annettu: 14.6.2005
Voimaan: 30.6.2005

(1) Tämä standardi perustuu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin 2002/87/EY, annettu 16. päivänä joulukuuta 2002, finanssiryhmittymään kuuluvien luottolaitosten, vakuutusyritysten ja sijoituspalveluyritysten lisävalvonnasta sekä neuvoston direktiivien 73/239/ETY, 79/267/ETY, 92/49/ETY, 92/96/ETY, 93/6/ETY ja 93/22/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 98/78/EY ja 2000/12/EY muuttamisesta (lisävalvontadirektiivi).

Annettu: 14.6.2005
Voimaan: 30.6.2005

(2) Direktiivissä vahvistetaan lisävalvontaa koskevat säännöt säännellyille yrityksille, jotka kuuluvat rahoitus- ja vakuutusryhmittymään. Lisävalvontadirektiivin antaminen on yhtenä vaiheena rahoitus- ja vakuutusryhmittymien toiminnan vakauden lisäsäätelyn kehittämisessä, jolla vaikutetaan toimialakohtaisen lainsäädännön puutteisiin ja toiminnan vakautta uhkaaviin lisäriskeihin muun ohella siten, että monialaista rahoitustoimintaa harjoittavien ryhmittymien valvontajärjestelmät saataisiin vakaiksi.

Annettu: 14.6.2005
Voimaan: 30.6.2005

(3) Rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta on säädetty rava-laissa (699/2004) sekä valtiovarainministeriön antamassa asetuksessa 1193/2004, "valtioneuvoston asetus rahoitus- ja vakuutusryhmittymän vakavaraisuuden laskemisesta".

Annettu: 14.6.2005
Voimaan: 30.6.2005

(4) Rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvontaan liittyvä Rahoitustarkastuksen sääntely perustuu rava-lain säännöksiin, erityisesti 4 §:n 5 momenttiin, 10 §:n 2 momenttiin, 16 §:n 3 momenttiin, 24 §:ään, 26 §:ään ja 35 §:n 3 momenttiin.

5

RAHOITUS- JA VAKUUTUSRYHMITTYMÄN VALVONNAN KESKEISET PERIAATTEET

Perustelu

Annettu: 14.6.2005
Voimaan: 30.6.2005

(1) Rahoitustarkastus korostaa valvonnassaan rahoitus- ja vakuutusryhmittymän emoyrityksen hallituksen vastuuta ryhmittymän tavoitteiden asettamisessa ja liiketoiminnan suunnittelussa sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisessä. Tämä ylimmän hallintoelimen vastuu ei poista ryhmittymään kuuluvien yritysten hallitusten tai johtokuntien itsenäistä vastuuta näiden yritysten osalta. Jos emoyrityksellä ei ole toimilupaa, Rahoitustarkastuksella on velvollisuus arvioida ryhmittymän omistusyhteisön omistajia ja johtoa sekä johdon toimintaa samassa laajuudessa kuin toimiluvan omaavassa yrityksessä.

Sitova

Annettu: 14.6.2005
Voimaan: 30.6.2005

(2) Rahoitus- ja vakuutusryhmittymässä on järjestettävä riskien seuranta ja arviointi. Ryhmittymäkohtainen riskien arviointi edellyttää ryhmittymätasoisista riskienhallintajärjestelmää. Rava-lain mukaan ryhmittymän emoyrityksellä on oltava ryhmittymän toimintaan nähden riittävä sisäinen valvonta ja riittävät riskienhallintajärjestelmät. Samoin ryhmittymään kuuluvalla rahoitus- ja vakuutusalan yrityksellä on oltava toimintaansa nähden riittävä sisäinen valvonta ja riittävät riskienhallintajärjestelmät.

Sitova

Annettu: 14.6.2005
Voimaan: 30.6.2005

(3) Ryhmittymän emoyrityksen on raportoitava Rahoitustarkastukselle säännöllisesti ryhmittymän suuret asiakasriskit, riskikeskittymät, ryhmittymän rakenne, keskinäiset liiketoimet, konsernitilinpäätös sekä osake- ja kiinteistöomistukset. Ryhmittymän rakenteen selvittämiseksi emoyrityksen on raportoitava vuosittain Rahoitustarkastukselle edellisen vuodenvaihteen tilanne siten, että helmikuun loppuun mennessä toimitetaan ryhmittymään kuuluvien yritysten perustiedot sekä tiedot merkittävimmistä omistajista, hallitusten jäsenistä, toimitusjohtajista sekä tilintarkastajista samoin kuin näissä tiedoissa tapahtuneet muutokset.

Perustelu

Annettu: 14.6.2005

Voimaan: 30.6.2005

(4) Sisäisten liiketoimien ja riskikeskittymien yhteydessä Rahoitustarkastus valvoo mahdollista tappiollisen toiminnan leviämisen riskiä ryhmittymässä, eturistiriitojen riskiä, alakohtaisten sääntöjen kiertämisestä aiheutuvaa riskiä sekä riskien tasoa ja määrää.

Perustelu

Annettu: 14.6.2005

Voimaan: 30.6.2005

(5) Koordinoivana viranomaisena Rahoitustarkastus arvioi rahoituspainotteisen rahoitus- ja vakuutusryhmittymän emoyrityksen säännöllisen raportoinnin perusteella ryhmittymän vakavaraisuutta, liiketaloudellista tilaa sekä riskikeskittymien ja sisäisten liiketoimien vaikutusta ryhmittymän ja siihen kuuluvien yritysten vakavaraisuuteen, kannattavuuteen ja maksuvalmiuteen.

Perustelu

Annettu: 14.6.2005

Voimaan: 30.6.2005

(6) Ryhmittymän valvonta perustuu merkittävilta osin valvontaviranomaisten väliseen esteettömään tietojenvaihtoon. Viranomaiset arvioivat saatujen valvontatietojen merkitystä yhdessä, kuten esimerkiksi harkitessaan ryhmittymään tai siihen kuuluvaan yritykseen kohdistettavan lisävalvonnan tarvetta.

5.1 Ryhmittymän ja sen omistusyhteisön tunnistaminen

Sitova

Annettu: 14.6.2005

Voimaan: 30.6.2005

(7) Ryhmittymään kuuluvan yrityksen velvollisuudesta ilmoittaa viivytyksettä Rahoitustarkastukselle tai Vakuutusvalvontavirastolle kuulumisestaan rahoitus- ja vakuutusryhmittymään on säädetty rava-lain 9 §:ssä. Ryhmittymän emoyrityksellä on velvollisuus koota ryhmittymää koskevia tietoja ja ilmoittaa ne koordinoivalle valvontaviranomaiselle.

Perustelu

Annettu: 14.6.2005

Voimaan: 30.6.2005

(8) Tietojen nopea vaihto ryhmittymän ja koordinoivan valvontaviranomaisen välillä on tärkeä, koska muutokset ryhmittymän rakenteessa saattavat muuttaa toimialojen keskinäisiä osuuksia, ja siitä puolestaan voi aiheutua muutoksia ryhmittymää koskevien säännösten soveltamisalaan.

5.2 Omistusyhteisön omistajien valvonta

Perustelu

Annettu: 14.6.2005

Voimaan: 30.6.2005

(9) Osuuden hankinta omistusyhteisöstä tai tällaisen osuuden omistus ei saa vaarantaa omistusyhteisön tai ryhmittymän terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaista liiketoimintaa. Tämän vuoksi viranomaisten tulee saada tarkat tiedot suunnitellusta omistusyhteisön osakkeiden ja osuuksien hankinnasta, jos hankinnan määrä on vähintään 10 prosenttia osake-, takuu- tai osuuspääomasta tai äänioikeudesta. Tiedonantovelvollinen on se, joka suunnittelee huomattavan omistusosuuden hankintaa, sekä omistusyhteisö itse, jos sen tietoon on tullut tällaisia omistuksen muutoksia.

Sitova

Annettu: 14.6.2005
Voimaan: 30.6.2005

(10) Ryhmittymän omistusyhteisön omistajien valvontaa koskee rava-lain 11 §. Rahoitustarkastus määrittelee osuuksien hankintaa ja niiden muuttumista koskevan tiedonantovelvollisuuden myöhemmin annettavassa [omistajaohjaus]standardissa.

Sitova

Annettu: 14.6.2005
Voimaan: 30.6.2005

(11) Ohjetta 101.6 Rahoitustarkastuksen harjoittamasta luottolaitosten omistajamuutosten valvonnasta ja määräystä 203.15 ääni- ja vaikutusvallan ilmoittamisesta sovelletaan, kunnes Rahoitustarkastus on antanut vastaavat standardit.

5.3 Omistusyhteisön johdon ja [avainhenkilöiden] luotettavuus ja sopivuus

Sitova

Annettu: 14.6.2005
Voimaan: 30.6.2005

(12) Ryhmittymän omistusyhteisön johtamisen periaatteet on määritelty rava-lain 14 §:ssä. Hallituksen ja toimitusjohtajan tulee johtaa ryhmittymän omistusyhteisöä ammattitaitoisesti sekä terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti. Hallituksen jäsenten ja varajäsenten sekä toimitusjohtajan ja toimitusjohtajan sijaisen on oltava luotettavia henkilöitä, jotka eivät ole konkurssissa ja joiden toimintakelpoisuutta ei ole rajoitettu. Hallituksen jäsenellä ja varajäsenellä sekä toimitusjohtajalla ja toimitusjohtajan sijaisella on lisäksi oltava sellainen yleinen rahoitus- ja vakuutustoiminnan tuntemus kuin ryhmittymän toiminnan laatuun ja laajuuteen katsoen on tarpeen.

Sitova

Annettu: 14.6.2005
Voimaan: 30.6.2005

(13) Ryhmittymän omistusyhteisön on ilmoitettava viipymättä Rahoitustarkastukselle hallituksen jäsenen ja varajäsenen sekä toimitusjohtajan ja toimitusjohtajan sijaisen muutoksista.

Sitova

Annettu: 14.6.2005
Voimaan: 30.6.2005

(14) Rahoitustarkastus määrittelee luotettavuus- ja sopivuusselvityksen periaatteet ja sisällön myöhemmin annettavassa standardissa. Ohjetta 101.10 luotettavuus- ja sopivuusselvityksen sisällöstä ja ilmoitusvelvollisuudesta, kannanottoa 1998 9.12 (K/17/98/LLO) hallintohenkilöiden sopivuuden ja luotettavuuden arvioimisesta luottolaitoksessa sekä määräystä 203.17 sijoituspalveluyrityksen omistajan tai hallintohenkilön luotettavuudesta ja sopivuudesta muutostilanteissa annettavasta kirjallisesta selvityksestä sovelletaan, kunnes Rahoitustarkastus on antanut vastaavat standardit.

5.4 Tilintarkastajan ilmoitusvelvollisuus

Sitova

Annettu: 14.6.2005
Voimaan: 30.6.2005

(15) Ryhmittymän omistusyhteisön tilintarkastajan ilmoitusvelvollisuudesta on säädetty rava-lain 15 §:ssä. Ryhmittymän omistusyhteisön tilintarkastajan on viipymättä ilmoitettava Rahoitustarkastukselle tämän ollessa koordinoivana valvontaviranomaisena sellaisista ryhmittymän omistusyhteisöä koskevasta

seikoista tai päätöksistä, jotka hän on saanut tietoonsa tehtävänsä suorittessaan ja joiden voidaan katsoa rikkovan ryhmittymän omistusyhteisön ravalain mukaisia velvollisuuksia, vaarantavan ryhmittymän omistusyhteisön tai sen tytäryritysten toiminnan jatkumisen tai johtavan tilintarkastuskertomuksessa muistutukseen tai tilinpäätöksen vahvistamista koskevan kielteisen lausunnon esittämiseen.

5.5 Tilinpäätös ja konsernitilinpäätös

Sitova

Annettu: 14.6.2005
Voimaan: 30.6.2005

(16) Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän konsernitilinpäätöksestä on säädetty valtioneuvoston asetuksessa n:o 89/2002. Jos rahoitus- ja vakuutusryhmittymän emoyritys on julkisesti noteerattu yhtiö, sen tulee laatia konsernitilinpäätöksensä IFRS-standardien mukaisesti vuoden 2005 alusta lukien. Rahoitustarkastus antaa tästä standardin. Standardi [Tilinpäätös ja toimintakertomus -standardi 3.1] on valmisteilla.

Sitova

Annettu: 14.6.2005
Voimaan: 30.6.2005

(17) Ravalain 10 §:n mukaan ryhmittymän emoyrityksen konsernitilinpäätös on vuosittain ilmoitettava koordinoivalle viranomaiselle.

5.6 Ryhmittymän vakavaraisuus

Sitova

Annettu: 14.6.2005
Voimaan: 30.6.2005

(18) Ryhmittymän vakavaraisuusvaatimuksesta on säädetty ravalain 19 §:ssä. Ryhmittymään kuuluvien rahoitus- ja vakuutusalan yritysten vakavaraisuuden turvaamiseksi ryhmittymässä on jatkuvasti oltava omia varoja vähintään toimialakohtaisesti säädettyjen omien varojen yhteisen vähimmäismäärän verran.

Sitova

Annettu: 14.6.2005
Voimaan: 30.6.2005

(19) Ryhmittymän omia varoja ja omien varojen vähimmäismäärää laskettaessa ryhmittymään luetaan ryhmittymän yleisestä määritelmästä poiketen ainoastaan ryhmittymään kuuluvat rahoitus- ja vakuutusalan yritykset. Ryhmittymän omistusyhteisö otetaan kuitenkin aina huomioon sen toimialasta riippumatta.

Sitova

Annettu: 14.6.2005
Voimaan: 30.6.2005

(20) Ryhmittymän omiin varoihin saadaan lukea valtioneuvoston rahoitus- ja vakuutusryhmittymän vakavaraisuuden laskemisesta antaman asetuksen 1193/2004 mukaisesti kunkin yrityksen toimialakohtaisesti hyväksytyt omien varojen erät siltä osin kuin niitä tarvitaan yrityksen omien varojen vähimmäismäärän kattamiseksi. Tämän määrän ylittävien omien varojen tulee olla käytännössä siirrettävissä ja saatavissa ryhmittymän eri oikeudellisten yksiköiden välillä, jotta ne voidaan lukea ryhmittymän omiksi varoiksi. Näiden varojen tulee lisäksi olla monialaisia eli täyttää kummankin toimialan omien varojen edellytykset, jotta niillä voidaan kattaa omien varojen vähimmäis-

vaatimusta yli toimialarajojen.

Sitova

Annettu: 14.6.2005
Voimaan: 30.6.2005

(21) Ryhmittymän johdossa olevan yrityksen on laadittava ja toimitettava Rahoitustarkastukselle neljännesvuosittain asetuksen liitteessä luetelluista vaihtoehtoista yhdenmukainen vakavaraisuuslaskelma, josta käy ilmi ryhmittymän omien varojen määrä ja omien varojen vähimmäismäärä sekä niiden erotus. Ryhmittymän johdossa olevan yrityksen on toimitettava ilmoitukset kolmelta ensimmäiseltä vuosineljännekseltä viimeistään touko-, elo- ja marraskuun 15. päivänä ja viimeiseltä vuosineljännekseltä helmikuun lopussa.

Sitova

Annettu: 14.6.2005
Voimaan: 30.6.2005

(22) Ryhmittymän johdossa olevan yrityksen on vahvistettava ryhmittymälle suunnitelma tämän vakavaraisuuden ylläpitämiseksi.

Sitova

Annettu: 14.6.2005
Voimaan: 30.6.2005

(23) Jos rava-lain 19 §:ssä tarkoitetun, viranomaiselle neljännesvuosittain toimitettavan vakavaraisuuslaskelman perusteella todetaan, että ryhmittymän vakavaraisuus on negatiivinen tai vakavaraisuus on vaarantunut, ryhmittymän johdossa olevan yrityksen on toimitettava koordinoivan valvontaviranomaisen hyväksyttäväksi tämän määräämässä ajassa ryhmittymän vakavaraisuuden tervehdyttämissuunnitelma.

5.7 Riskikeskittymät

Perustelu

Annettu: 14.6.2005
Voimaan: 30.6.2005

(24) Ryhmittymän riskikeskittymien seuraamiseksi ja valvomiseksi on rava-lain 21–23 §:ssä säädetty emoyritykselle velvollisuus tehdä koordinoivalle viranomaiselle säännöllinen ilmoitus ryhmittymän riskikeskittymistä.

Sitova

Annettu: 14.6.2005
Voimaan: 30.6.2005

(25) Ryhmittymän asiakasriskien ilmoittamisesta on annettu standardi [RA4.1](#) "Suurten asiakasriskien ilmoittamisesta", jossa on määritelty Rahoitustarkastukselle annettavan ilmoituksen sisältö.

Asiakasriskit

Perustelu

Annettu: 14.6.2005
Voimaan: 30.6.2005

(26) Ryhmittymään kuuluvan yrityksen asiakasriskillä tarkoitetaan rava-laissa eräin poikkeuksin samaan luonnolliseen tai oikeushenkilöön tai tällaisen henkilön kanssa samaan olennaisessa taloudellisessa etuyhteydessä olevaan luonnolliseen tai oikeushenkilöön kohdistuvien saamisten ja sijoitusten sekä taseen ulkopuolisten sitoumusten yhteismäärää. Taseen ulkopuolisiin sitoumuksiin rinnastetaan luotto- ja takausvakuutus.

Perustelu

Annettu: 14.6.2005
Voimaan: 30.6.2005

(27) Suurella asiakasriskillä tarkoitetaan rava-laissa asiakasriskiä, jonka määrä on vähintään 10 prosenttia ryhmittymän omista varoista.

Sitova

Annettu: 14.6.2005
Voimaan: 30.6.2005

(28) Ryhmittymän emoyrityksen on ilmoitettava koordinoivalle valvontaviranomaiselle suuret asiakasriskit vähintään neljä kertaa vuodessa.

Sitova

Annettu: 14.6.2005
Voimaan: 30.6.2005

(29) Rava-lain 22 §:ssä on säädetty asiakasriskejä koskevista rajoituksista. Asiakasriski ei saa nousta sellaiseen määrään, joka ylittää 25 prosenttia tai, jos asiakasyhteisö on ryhmittymään kuuluvan yrityksen emo- tai tytäryritys taikka emoyrityksen tytäryritys, 20 prosenttia ryhmittymän omista varoista.

Sitova

Annettu: 14.6.2005
Voimaan: 30.6.2005

(30) Suurten asiakasriskien yhteenlaskettu määrä ei saa nousta sellaiseen määrään, joka ylittää 800 prosenttia ryhmittymän omista varoista.

Sitova

Annettu: 14.6.2005
Voimaan: 30.6.2005

(31) Jos ryhmittymän asiakasriski tai suurten asiakasriskien yhteismäärä ylittää säädetyn rajan, ryhmittymän emoyrityksen on välittömästi ilmoitettava siitä koordinoivalle valvontaviranomaiselle.

Muut riskikeskittymät

Sitova

Annettu: 14.6.2005
Voimaan: 30.6.2005

(32) Ryhmittymän emoyrityksen on ilmoitettava vuosittain Rahoitustarkastukselle edellisen vuodenvaihteen tilanne siten, että helmikuun loppuun mennessä toimitetaan ryhmittymän kiinteistö- ja osakeomistukset, osake- ja kiinteistöomistusta koskeva strategia ja kokonaisomistuksille asetetut sisäiset rajat.

Sitova

Annettu: 14.6.2005
Voimaan: 30.6.2005

(33) Ryhmittymän emoyrityksen on lisäksi seurattava ryhmittymän liiketoimiin sisältyviä maa-, valuuttakurssi-, korko- ja toimialariskejä ja asetettava niille sisäiset rajat. Ryhmittymän emoyrityksen on vähintään neljännesvuosittain ilmoitettava Rahoitustarkastukselle tiedot, jotka ovat tarpeen näistä riskeistä aiheutuvien keskittymien valvomiseksi. Näiden tietojen raportoinnilla Rahoitustarkastus ei edellytä tarkemmin määriteltyä muotoa, vaan käyttää valvonnassaan ryhmittymän omia, sisäistä käyttöä varten laadittuja selvityksiä.

5.8 Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Sitova

Annettu: 14.6.2005
Voimaan: 30.6.2005

(34) Ryhmittymään kuuluvien yritysten sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä on säädetty rava-lain 16 §:ssä. Säännöksen mukaan ryhmittymän emoyrityksellä on oltava ryhmittymän toimintaan nähden riittävä sisäinen valvonta ja riittävät riskienhallintajärjestelmät; ryhmittymän omistusyhteisöllä sekä ryhmittymään kuuluvalla rahoitus- ja vakuutusalan yrityksellä on oltava toimintaansa nähden riittävä sisäinen valvonta ja riittävät riskienhallintajärjestelmät.

Perustelu

Annettu: 14.6.2005
Voimaan: 30.6.2005

(35) Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän riskienhallinnan periaatteiden ja muun sisäisen valvonnan ja toimintaperiaatteiden määrittelemisestä vastaa

siten ryhmittymän emoyritys.

Perustelu

Annettu: 14.6.2005
Voimaan: 30.6.2005

(36) Emoyrityksessä ylintä määräysvaltaa käyttävän hallintoelimen (ylin johdanto) tulee valvoa, että sisäisen valvonnan toimintaperiaatteita noudatetaan kattavasti sen määräysvallassa olevissa organisaatioissa. Tämä ylimmän hallintoelimen vastuu ei kuitenkaan poista esimerkiksi ryhmittymän tytärluottolaitoksen tai -vakuutusyhtiön hallituksen tai johtokunnan vastuuta sisäisen valvonnan järjestämisestä omassa organisaatiossaan.

Perustelu

Annettu: 14.6.2005
Voimaan: 30.6.2005

(37) Rava-lain 16 §:n mukaan koordinoiva valvontaviranomainen voi antaa tarkemmat määräykset sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä.

Sitova

Annettu: 14.6.2005
Voimaan: 30.6.2005

(38) Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen standardi 4.1 määrittelee Rahoitustarkastuksen sisäiselle valvonnalle ja riskienhallinnan järjestämiselle asettaman laatutason myös ryhmittymän osalta.

Sitova

Annettu: 14.6.2005
Voimaan: 30.6.2005

(39) Ryhmittymän luottoriskien hallinnasta sekä operatiivisten riskien hallinnasta Rahoitustarkastus on antanut tarkempia määräyksiä ja ohjeita luottoriskien hallinnan standardissa 4.4a ja operatiivisten riskien hallinnan standardissa 4.4b.

5.9 Luotettava hallinto

Perustelu

Annettu: 14.6.2005
Voimaan: 30.6.2005

(40) Luotettavaa hallintoa koskevat vaatimukset sisältävät Rahoitustarkastuksen antamia, ryhmittymän emoyritykselle kohdistettuja ohjeita siitä, mitä eri hallintoelinten kokoonpanolta, keskinäisiltä vastuilta ja niiden toiminnalta edellytetään. Luotettava hallinto tukee ryhmittymän emoyrityksen omistajien ja ylimmän johdon asettamien tavoitteiden saavuttamista sekä terveiden ja varovaisten periaatteiden noudattamista liiketoiminnassa.

Sitova

Annettu: 14.6.2005
Voimaan: 30.6.2005

(41) Rahoitustarkastus antaa myöhemmin standardin, jossa määritellään luotettavaa hallintoa koskevat vaatimukset myös ryhmittymän osalta.

5.10 Yritysten keskinäiset liiketoimet

Perustelu

Annettu: 14.6.2005
Voimaan: 30.6.2005

(42) Vaikka keskinäisten liiketoimien ilmoittamista koskevat säännökset on annettu pääasiassa luottolaitoslaissa ja sijoituspalveluyrityksistä annetussa laissa sekä vakuutusyhtiö- ja vakuutusyhdistyslaissa, tällä sääntelyllä on kuitenkin keskeinen merkitys rahoitus- ja vakuutusryhmittymien lisävalvonnassa.

Perustelu

Annettu: 14.6.2005

Voimaan: 30.6.2005

(43) Ryhmittymään kuuluvien yritysten keskinäisten liiketoimien ja riskikeskittymien raportoinnilla pyritään

- selvittämään ryhmittymän sisäisten liiketoimien vaikutus, jotta ryhmittymän taloudellisesta asemasta voitaisiin saada oikea kuva
- varmistamaan, että ryhmittymän sisäiset liiketoimet eivät heikennä ryhmittymän eivätkä siihen kuuluvien yritysten vakavaraisuutta, kannattavuutta tai maksuvalmiutta
- varmistamaan, että ryhmittymän sisäiset liiketoimet eivät johda mahdollisten ongelmien leviämiseen ryhmittymässä liiketoiminta-alueelta toiseen
- varmistamaan, että ryhmittymässä ei sisäisten liiketoimien avulla pyritä välttelemään valvontaa tai lakien ja viranomaismääräysten noudattamisvelvollisuutta.

Sitova

Annettu: 14.6.2005

Voimaan: 30.6.2005

(44) Liiketoimia ei saa tehdä ehdoin, jotka poikkeavat toisistaan siinä, minkälaisia riippumattomien osapuolten välisissä samanlaisissa liiketoimissa on yleisesti noudatettu. Tässä sanottua ei kuitenkaan sovelleta

- konserniyritysten tarvitsemien hallinnollisten palvelujen hankkimiseen konserniin kuuluvalta yritykseltä,
- emoyrityksen tytäryritykselle myöntämiin pääoma- ja debentuurilainoihin, jotka ovat tarpeen tytäryrityksen pääomarakenteen vahvistamiseksi, eikä
- muuhunkaan kuin edellisessä kohdassa tarkoitettuun tytäryrityksen rahoittamiseen silloin, kun tytäryritys on samaan konsolidointiryhmään kuuluva rahoituslaitos tai palveluyritys taikka samaan rahoitus- ja vakuutusryhmittymään kuuluva rahoitus- tai vakuutusalan yritys ja emoyritys huolehtii yleisesti konsolidointiryhmän tai ryhmittymän varainhallinnasta.

Ilmoittaminen**Perustelu**

Annettu: 14.6.2005

Voimaan: 30.6.2005

(45) Keskinäiset liiketoimet voivat merkittävästi vaikuttaa ryhmittymän yksittäisten yritysten taloudelliseen tulokseen ja vakavaraisuusasemaan. Ne saattavat myös johtaa liiketoimien osapuolten välisiin intressiristiriitoihin.

Perustelu

Annettu: 14.6.2005

Voimaan: 30.6.2005

(46) Rahoitustarkastus on antanut keskinäisten liiketoimien ilmoittamisesta standardin RA 1.1 "Keskinäisten liiketoimien ilmoittaminen". Koska keskinäisten liiketoimien raportointi perustuu toimialakohtaisiin säännöksiin, rava-lakiin

ei ole sisällytetty erikseen säännöksiä ryhmittymään kuuluvien yritysten velvollisuudesta ilmoittaa keskinäisiä liiketoimia. Näin ryhmittymään kuuluvien yritysten väliset liiketoimet ilmoitetaan toimialakohtaisten säännösten nojalla asianomaiselle valvontaviranomaiselle, joka on velvollinen ilmoittamaan ryhmittymän valvonnan kannalta merkittävät liiketoimet edelleen koordinoivalle valvontaviranomaiselle.

5.11 Määräysvallan hankkiminen Euroopan talousalueen ulkopuolisessa yrityksessä

Sitova

Annettu: 14.6.2005

Voimaan: 30.6.2005

(47) Rava-lain 13 § koskee määräysvallan hankkimista Euroopan talousalueen (ETA) ulkopuolisessa yrityksessä. Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän rakenteeseen vaikuttavat yrityshankinnat eivät saa vaikeuttaa ryhmittymään kohdistuvaa viranomaisvalvontaa. Ryhmittymään kuuluva yritys ei saa hankkia kirjanpitolaen 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettua määräysvaltaa sellaisessa luottolaitoksessa, sijoituspalveluyrityksessä, rahastoyhtiössä taikka vakuutusyhtiössä, jonka kotipaikka on Euroopan talousalueeseen kuulumattomassa valtiossa, jollei yritys ole ilmoittanut siitä etukäteen koordinoivalle valvontaviranomaiselle taikka jos koordinoiva valvontaviranomainen on ilmoituksen saatuaan kieltänyt hankinnan säädetyssä ajassa.

Sitova

Annettu: 14.6.2005

Voimaan: 30.6.2005

(48) Koordinoiva valvontaviranomainen voi kolmen kuukauden kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta kieltää hankinnan, jos hankinnan kohteena oleva yritys kuuluisi ryhmittymään ja yritykseen sovellettavat lait, asetukset tai hallinnolliset määräykset olennaisesti vaikeuttaisivat ryhmittymän tehokasta valvontaa.

Perustelu

Annettu: 14.6.2005

Voimaan: 30.6.2005

(49) Määräysvallan hankkiminen tässä tarkoitettussa yrityksessä ilman viranomaisen hyväksyvää päätöstä on säädetty rangaistavaksi.

6

RAPORTOINTI RAHOITUSTARKASTUKSELLE

Sitova

Annettu: 14.6.2005

Voimaan: 30.6.2005

(1) Ryhmittymän ilmoitus- ja raportointivelvollisuus liittyy seuraaviin asioihin:

A) Ilmoitusta koskee Rahoitustarkastuksen standardi, määräys tai ohje:

- omistusyhteisön omistajien valvonta; ohje 101.6
- omistusyhteisön johdon luotettavuus ja sopivuus; [standardi on valmisteilla]
- ryhmittymän vakavaraisuus; (valtiovarainministeriön asetus 1193/2004 rahoitus- ja vakuutusryhmittymien vakavaraisuuden laskemisesta) [liitetään tulevaan vakavaraisuusraportointistandardiin]
- ryhmittymän suuret asiakasriskit; standardi RA4.1
- keskinäisten liiketoimien valvonta; standardi RA1.1
- tilinpäätökseen ja kirjanpitoon perustuvien valvontatietojen toimitaminen Rahoitustarkastukselle RA3.1 [standardi on valmisteilla]
- operatiivisiin riskeihin liittyvät tapahtumat; standardi RA4.2

B) Ilmoitus tehdään vapaamuotoisesti:

- ryhmittymän syntyminen ja sellaiseen kuuluminen
- ryhmittymään kuuluvien yritysten perustiedot
- määräysvallan hankkiminen Euroopan talousalueen ulkopuolisessa yrityksessä
- ryhmittymän muiden riskikeskittymien valvonta
- tilintarkastajan ilmoitusvelvollisuus
- ryhmittymän toiminnan tervehtyttäminen

7

LISÄTIEDOT

Standardista vastaavan henkilön yhteystiedot ovat Rahoitustarkastuksen Internet-sivuston [Standardien vastuuhenkilöt](#) -luettelossa. Lisätietoja antaa myös:

- VV: Instituutiovalvonta, puh. 010 831 5207

8

MUUTOSHISTORIA

Tätä 17.6.2003 annettua standardia on muutettu seuraavasti:

- Muutospäivä 14.6.2005: rava-lain muutoksien päivittäminen standardiin

Rahoitustarkastuksen Internet-sivuston Sääntely/Määräyskokoelmahakemistoon on koottu kaikki standardien versiot.